

RvS beslist over bewoner De Hemrik

JAN VAN OMMEN

DEN HAAG/LEEWARDEN Leeuwarder Jan Wiekstra vindt dat de gemeente Leeuwarden met twee maten meet als het gaat om toestaan van wonen op bedrijventerrein De Hemrik.

„Ik ben een paar jaar geleden vrijwillig weggegaan van mijn oude bedrijfsstek aan het Peterseliewaltje zodat de gemeente daar 50 woningen kon bouwen. En nu ik alweer drie jaar boven mijn bedrijf aan de Ceresweg woon, moet ik daar op eens ook weer weg van de gemeente”, aldus een gepikeerde Wiekstra maandag tijdens een rechtszaak bij de Raad van State.

„En als ik daar weg moet, kan ik mijn sloepverhuurbedrijf wel opdoeken. Want betaalbare woningen zijn nergens te vinden. Maar mijn burens mogen er wel blijven wonen, net als 35 anderen op De Hemrik. Dat noem ik meten met twee maten.”

De Leeuwarder, die al jaren sloepen verhuurt voor rondvaarten in de grachten, heeft zijn laatste hoop op 's lands hoogste bestuursrechter gevestigd. En met een beetje geluk voor hem beslist de Raad dat Wiekstra alsnog automatisch recht heeft op een woonvergunning voor de Ceresweg.

Want rechter staatsraad Jan-Joost van Gastel zette flink wat kanttekeningen bij de Leeuwarder weigering om Wiekstra een zogenoemde van

‘Als ik daar weg moet, kan ik mijn sloepverhuur wel opdoeken’

rechtswege verleende woonvergunning te verlenen. Tijdens de zitting bleek dat er flink wat communicatiefouten zijn geweest over de vergunningsaanvraag van Wiekstra. Zijn raadsman vindt dat Leeuwarden op de blaren moet zitten en alsnog een woonvergunning moet verlenen en publiceren.

Leeuwarden wil dat per se niet,

want de gemeente wil in principe niet dat er gewoond wordt op de bedrijventerreinen Oost en De Hemrik. „Wij staan alleen wonen toe daar waar het bestemmingsplan dat toelaat, zoals bij het haventje. Maar niet op de plek waar Wiekstra zit”, aldus een gemeentewoordvoerder in Den Haag.

Overigens erkende de woordvoerder dat de gemeente al met een handhavingprocedure is begonnen tegen andere illegale bewoners op de bedrijventerreinen.

Volgens Wiekstra moet je dat met een korreltje zout nemen, omdat hij heeft gehoord dat er veel meer bewoners buiten het haventje een woonvergunning van Leeuwarden hebben gekregen.

Volgens de gemeentewoordvoerder gaat het in die gevallen alleen om „historisch gegroeide situaties”, oftewel bewoners die er al heel lang woonden voordat Leeuwarden de bestemmingsplanregels aanscherpte. Mocht de Raad van State in deze zaak toch beslissen dat de sloepverhuurder geen recht op een automatische woonvergunning heeft, dan gaat Wiekstra toch door met procederen.

„Waar kan ik nog een betaalbare woning vinden? Dat lukt niet en dan gaat mijn bedrijf eraan. Ik moet wel doorvechten, want mijn toekomst staat op het spel,” aldus de Leeuwarder in Den Haag.

De uitspraak volgt over enkele weken.

Boven Marvin Wiegand. Rechts de kافت van het proefschrift.

Geleerden uit de late middeleeuwen deden er alles aan om het Friese rechtssysteem up-to-date te houden. Dat blijkt uit het proefschrift dat historicus Marvin Wiegand dinsdagmiddag verdedigt aan de Vrije Universiteit in Amsterdam.

MELLE VELTMAN

Het Oudfriese recht werd al veel eerder gekleurd door het Romeinse en canonieke recht dan soms gedacht. Maar hoe vond die beïnvloeding eigenlijk plaats?

Om die vraag te beantwoorden, spitte Wiegand sinds 2019 door stapels Friese rechtsteksten uit de periode 1300-1500. „Het is moeilijk, maar het is te lezen”, zegt de in 1992 in Berlijn geboren historicus over de teksten. „Het lijkt een klein beetje op Duits, Engels en Nederlands.”

Sommige Oudfriese begrippen liet hij in zijn Engelstalige proefschrift, in totaal bijna 300 A4'tjes dik, zelfs onvertaald. Neem *wetma*. „Dat was de ondersteuning die een weduwe kreeg. Meestal ging het om geld, land of goederen.”

Of denk aan *niarkap*. „Het is een heel kort woord voor een heel lange

beschrijving. *Niar* betekent iets als 'naasten', *kap* betekent 'koop'. Het gaat over het recht van familieleden of burens om een verkoop over te nemen.”

Maar zijn favoriete woord is misschien wel *liajfeſte* uit onder meer het zogeheten *Jurisprudencia Frisca*. „Dat vond ik een heel mooie term.” Het betekent zoveel als 'liefdesgift' en betreft een geschenk aan je echtgenoot dat pas vrijkomt na je overlijden.

Dat er tussen 1300 en 1500 in de

Frieslanden zoveel aandacht was voor het eigen rechtssysteem, blijkt volgens Wiegand uit de hoeveelheid juridische bronnen die toen zijn verzameld en verschenen. Een voorbeeld is *Freeska Landriucht* uit 1485, een verzameling van rechtsteksten tot uit de elfde eeuw die onlangs nog is vertaald naar het Engels.

Dit klassiek Friese recht werd vervolgens vermengd met het geleerde recht, oftewel het Romeinse en canonieke recht. „Er ontstaat in deze tijd een soort hybriderecht. Andere mensen zouden zeggen: het recht wordt geüpdatet, gemoderniseerd.”

Het was een tijd waarin de Friese vrijheid nog fier overeind stond. „En heel veel Friezen wilden die ook verdedigen. Maar het was ook een periode waarin Friese monniken in het buitenland rechten studeerden en terugkwamen om het te vergelijken. Ze wilden het recht veranderen en tegelijkertijd Fries houden.”

Niarkap, de naastenkoop, is daar een voorbeeld van. „Dat is echt klassiek Fries recht en past ook niet in het geleerd recht. Maar aan het eind van de vijftiende eeuw bestaat het nog steeds. Je ziet heel duidelijk dat de Friezen interesse hadden in het oude Friese recht.”

Dinsdagmiddag moet Wiegand zijn dissertatie dus verdedigen. En als het hem inderdaad lukt om met *The Reception of Learned Law in Fourteenth- and Fifteenth-Century Frisia* zijn doctorsgraad te behalen? „Daarna wil ik zeker nog verder aan de universiteit werken. Ik denk dat er nog heel veel meer is om te onderzoeken.”

Een onderwerp heeft hij al bedacht. „Vrouwen. Welke mogelijkheden hadden zij in deze periode? Wat konden ze wel, en wat konden ze niet doen? We kunnen nog heel veel weten over vrouwen in de Friese maatschappij.”

‘Ik denk dat er nog heel veel meer is om te onderzoeken’